

DEBATA PODCZAS 30. POL'AND'ROCK FESTIVAL: „ŁAMIEMY EKOLOGICZNE TABU. ŚWIATŁO. POZNAJ CAŁĄ PRAWDĘ O ZANIECZYSZCZENIU NOCNEGO NIEBA” Z UDZIAŁEM KOLEGI PRZEMYSŁAWA TABAKI

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich podczas festiwalu Pol'and'Rock przygotowało dla jego uczestników ciekawe debaty. 1 sierpnia, na koniec dnia odbył się panel dotyczący zanieczyszczenia światłem. W prowadzonej przez Małgorzatę Żmudkę-Wyrwał i Małgorzatę Żerę z Zespołu Prawa Administracyjnego i Gospodarczego Biura RPO. W dyskusji wzięli udział eksperci: kierowniczka obserwatorium astronomicznego w Ostrowiku Monika Sitek, prof. Anna Kołton z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, Karolina Skorb z Polskiej Akademii Nauk i dr inż. Przemysław Tabaka z Politechniki Łódzkiej (prezes Oddziału Łódzkiego SEP). Każdy z nich w swojej pracy zawodowej i naukowej w inny sposób styka się z problemem zanieczyszczenia światłem.

Obrazując zagadnienie niezliczonymi przykładami, uczestnicy panelu wskazywali słuchaczom, jak sztuczne światło może być z jednej strony przydatnym narzędziem, a z drugiej poważnym zagrożeniem dla roślin, zwierząt, ludzi, a także nauki. Oświetlenie zakłóca cykle biologiczne roślin, zwierząt i ludzi, co prowadzi do zachwiania stabilności ekosystemów i przyczynia się do problemu wymierania niektórych gatunków, w szczególności owadów. Dla ludzi szczególnie szkodliwe jest natomiast tzw. światło niebieskie emitowane przez wyświetlacze i niektóre typy oświetlenia. Ogranicza ono syntezę melatoniny w organizmie, powodując bezsenność i pogorszenie dobrostanu psychicznego, w skrajnych przypadkach przyczyniając się nawet do rozwoju poważnych chorób, na przykład nowotworowych. Przez nadmierne oświetlenie poważnie zagrożona jest również możliwość prowadzenia badań astronomicznych – w Polsce praktycznie nie ma już miejsc, w których stopień zaciemnienia w nocy pozwalałby na prowadzenie niezakłóconych obserwacji astronomicznych. Stawia to pod znakiem zapytania funkcjonowanie np. obserwatorium astronomicznego Uniwersytetu Warszawskiego w Ostrowiku.

Zanieczyszczenie światłem jest problemem o tyle trudnym do zwalczania, że brakuje odpowiednich regulacji prawnych pozwalających obywatelom skutecznie skarżyć się na nadmierne oświetlenie. Eksperci zwrócili uwagę, że przepisy administracyjne oparte o działanie nadzoru budowlanego w tym kontekście są w praktyce martwe, a obywatelom pozostaje jedynie cywilna ścieżka pozwu o naruszenie dóbr osobistych – co wiąże się ze znacznymi kosztami procesowymi.

Potrzebna jest więc zmiana prawa. Przedstawicielki Biura RPO zwróciły uwagę na pozytywną odpowiedź Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na pismo BRPO w tej sprawie z kwietnia bieżącego roku. GDOŚ wskazał m.in. na potrzebę uregulowania kwestii definicji światła oraz

zanieczyszczenia światłem lub rozszerzenie definicji „emisji” z ustawy Prawo ochrony środowiska, a także wprowadzenia wymogu przeprowadzenia analiz dotyczących zanieczyszczenia światłem przez inwestora w ramach oceny oddziaływania na środowisko danego przedsięwzięcia.

Paniści podkreślili jednak, że istotne jest upowszechnienie świadomości tego problemu wśród opinii publicznej i zwiększenie presji społecznej na rozwiązanie tego problemu.

Na podstawie: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-30-polandrock-festival-1-sierpnia>

